

ת"פ 62872/01/14 - פרקליטות מחוז מרכז נגד מאור אברגיל

בית משפט השלום ברמלה

21 ינואר 2016

ת"פ 62872-01-14 פרקליטות מחוז מרכז נ' אברגיל ואח'

בפני כב' השופט ד"ר עמי קובו, סגן הנשיאה
מאשימה פרקליטות מחוז מרכז
נגד
נאשם מאור אברגיל

ב"כ המאשימה: עו"ד הילה כהן

ב"כ הנאשם: עו"ד אביתר גולני

החלטה

רקע

1. לפני בקשת הנאשם להורות על ביטול האישום, מחמת הגנה מן הצדק, לפי סעיף 149 (10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982.
2. בבקשה נטען כי הגשת כתב האישום נגד הנאשם נעשתה בשיהוי ניכר מעת התרחשות האירועים ועל כן גורמת לו לפגיעה בלתי מידתית, ומונעת ממנו הלכה למעשה ניהול הגנה ראויה. בנוסף, טען הנאשם לאכיפה בדרגית בכך שהמאשימה בחרה להמשיך בהליכים רק באירועים הקשורים בו ולא נגד המעורבים האחרים.

כתב האישום וההליכים שלאחריו

3. נגד הנאשם הוגש כתב אישום שמייחס לו שלוש עבירות של **לקיחת שוחד** לפי סעיף 290(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק") וחמש עבירות של **הוצאת חשבונית מס מבלי שעשה עסקה לגביה**, לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ יחד עם סעיף 29 לחוק.
4. על פי המתואר באישום הראשון, ביום 19.1.06 פרסמה עיריית לוד מכרז, בו ביקשה לקבל הצעות למתן שרותי חנייה מסודרת בעיר (להלן: "**המכרז**"). הנאשם היה אמון על עריכת המכרז ועל הוצאתו לפועל. עובר ליום 9.2.06 יצר הנאשם קשר עם מנכ"ל חברת "שוהר שירותי חניה בע"מ", נתן שורר (להלן: "שורר"), והציע לו כי ידאג לכך שיזכה במכרז בתמורה לסכומי כסף. על מנת להסתיר את קבלת הכספים בעבור הזכייה במכרז, סיכם הנאשם עם שורר שיעביר כספים לאנשים מסוימים שיקבלו עבורו שקים וינפיקו בעבורם חשבוניות מס כוזבות בגין העבודה שביצעו לכאורה עבור שורר. במסגרת הסיכום שהושג בין השניים העביר שורר לנאשם כספים והנאשם סייע בידו של שורר לזכות במכרז.
5. על פי המתואר באישום השני, ריכז הנאשם את הטיפול בעיריית לוד בנושא מציאת חברה המתמחה במתן פתרונות מחשוב לעירייה. הנאשם הפעיל השפעתו בעירייה במטרה להביא להתקשרות

עם חברת מטרופוליט וזאת בתמורה לקבלת כספי השוחד.

6. על פי המתואר באישום השלישי, במהלך חודש אוקטובר 2005 פעל הנאשם אל מול גורמי עיריית לוד כדי לגרום לעירייה להתקשר עם אדם בחוזה לאספקת דיו ושירותים למדפסות בעירייה, וזאת בתמורה להארכת מועד חוב אשר היה לנאשם כלפי אותו אדם ועל אף שידע שהעסקה אינה כדאית לעירייה.

7. כתב האישום הוגש בינואר 2014.

טענות הצדדים

8. ב"כ הנאשם, עו"ד אביתר גולני, טען כי יש להורות על ביטול כתב האישום בשל הגנה מן הצדק וזאת מהטעמים הבאים:

א. **שיהוי** - האירועים המתוארים בכתב האישום התרחשו לכאורה בפברואר 2006. במהלך חודש מאי 2006 נעצר ונחקר הנאשם, ומאז שוחרר ולא נחקר שוב. כתב האישום הוגש כמעט שמונה שנים מאוחר יותר. שיהוי משמעותי זה רובץ לפתחה של המאשימה ואין לו כל הסבר מניח את הדעת. בנוסף לכך, לאור חלוף הזמן המשמעותי נפגעת יכולתו של הנאשם להציג מסמכים ולהתמודד עם ראיות אשר לא נשמרו גם בידי המוסדות הבנקאיים לאחר מספר כה רב של שנים. זאת בפרט בשים לב להוראות המפקח על הבנקים אשר לפיהן נדרשים הבנקים לשמור מסמכים שברשותם לתקופה של שבע שנים בלבד. זאת ועוד, אופי חומר הראיות והיקפו הרב הכולל כ- 47 קרגלים וכן האזנות הסתר יביא לכך כי להגנה יידרש פרק זמן משמעותי וארוך לצורך הכנה לדיון ומשכך מתארך עוד יותר מועד השיהוי.

ב. **אכיפה בררנית** - המאשימה בחרה להימנע מלהגיש כתב אישום נגד כל המעורבים בפרשיות השונות, ואין הדבר נובע מהיעדר ראיות או היעדר אשמה, ולראיה כי אלו זומנו לשימוע על ידי המאשימה. בנוסף, גם נגד המעורבים האחרים המוזכרים בכתב האישום לא הוגש כתב אישום והם אף לא זומנו לשימוע.

9. ב"כ המאשימה, עו"ד קובי מושקוביץ, טען כי יש לדחות הטענה וזאת מהטעמים הבאים:

א. **שיהוי** - ראשיתו של תיק זה בחקירה סמויה בפרשית שוחד בעיריית לוד אשר נערכה בין השנים 2005-2006. במסגרת הפרשה נחקרו שמונה תת פרשיות, חלקן כוללות היקף עצום של חומר חקירה, ובכלל זה חקירות של עשרות עדים וחשודים, מסמכים תפוסים רבים ואלפי שיחות של האזנות סתר. בשל מורכבות החקירה, ריבוי הפרשיות שנחקרו וכן ריבוי העדים והחשודים נדרש היה זמן כדי לבחון את חומר הראיות בתיק. כמו כן לאור רגישות הפרשייה שעניינה גם בחשדות נגד נבחרי ציבור נבחנו הסוגיות הראייתיות גם על ידי הדרגים הגבוהים ביותר בפרקליטות המדינה. עוד נטען כי על אף שהנאשם זומן לשימוע כבר ב- 22.11.12, הרי שהוא התייצב לשימוע רק ביום 2.4.13 וזאת למרות שהוא לא נדרש לכל חומר הראיות בתיק אלא לעיקרי החומר נגדו שכלל חומר בהיקף של 5 קרגלים בלבד. מה גם שטענות הנאשם אשר הועלו על ידי ב"כ במהלך השימוע לא נדחו על הסף אלא נבדקו על ידי הדרגים בכירים, והביאו בסופו של יום לצימצום כתב האישום נגדו. בדיקה זו דרשה אף היא פרק זמן נוסף. משכך חלף אמנם זמן עד אשר הוגש כתב האישום, ואולם בנסיבות המקרה מדובר בפרק זמן סביר ולא בהשתהות בלתי מוצדקת. זאת ועוד, הראיות

נגד הנאשם הן בעיקרן הודעות נותני השוחד, מסמכים פיננסיים והאזנות סתר, אלו הוצגו לנאשם כבר בעת שנחקר במשטרה. חזקה כי אילו היו בידי הנאשם מסמכים אשר יש בהם כדי לסייע להגנתו ודאי היה מציגם לחוקרים, או לכל הפחות היה נערך להציגם לקראת השימוע שנערך בשנת 2013. משכך ספק אם נגרם לנאשם נזק ראייתי כלשהו בחלוף הזמן.

ב. **אכיפה בררנית** - כאמור, תיק זה החל במסגרת חקירת פרשה גדולה ומסועפת אשר כללה מספר פרשיות שונות. בתום חקירת המשטרה התברר כי בחלק נכבד מן הפרשיות לא התגבשו בסופו של יום די ראיות לצורך הגשת כתב אישום נגד המעורבים. חומר החקירה שהיה קיים בתיק הותר ספק באשר לאשמתם של 43 מעורבים אחרים בפרשייה ומשכך נמנעה המאשימה מלהגיש כתבי אישום בעניינם. 15 חשודים נוספים זומנו לשימוע, במהלך הליכי השימוע נפרשו בפני המאשימה נסיבות אשר לא היו ידועות לה ומשכך ביחס לחלק מהם נגנזו התיקים או הפנו לאפיקים מתאימים אחרים כגון ועדת כופר של רשות המיסים. לעומת זאת נגד מי מהחשודים שחומר הראיות נגדם ביסס תשתית ראייתית מספקת לא נמנעה המאשימה מלהגיש כתבי אישום.

ג. תרופות לריפוי הפגם - כמו כן טען ב"כ המאשימה כי גם אם תתקבל טענת הנאשם בדבר הגנה מן הצדק, הרי שביטול כתב האישום הוא הסעד הקיצוני והחריג ביותר אשר ינתן רק במקרים נדירים, אשר אינם מתקיימים בתיק זה.

10. ב"כ הנאשם, עו"ד אביתר גולני, השיב על תגובת המאשימה וטען כי אין בתשובת המאשימה מענה של ממש לטענותיו:

א. **שיהוי** - על פי הנחיית היועמ"ש מס' 4.1202, על המאשימה היה לפעול להגשת כתב האישום תוך 18 חודשים וזאת על אף מורכבות הפרשה. כמו כן כבר במועד השימוע היתה בידי המאשימה טיוטת כתב אישום אשר נגעה לפרשיות הקשורות בנאשם ולכן לא ברור מדוע כתב האישום הוגש רק בשנת 2014.

ב. **אכיפה בררנית** - על אף תגובת המאשימה, הרי שבכתב האישום בתיק דנן, מוזכרים אנשים נוספים אשר היו מעורבים בפרשה, ואף יוחסו להם מעשים חמורים, ואולם לא הוגשו נגדם כתבי אישום. ככל שקיים ספק באשר לחלקם בפרשה הרי שקיים ספק לגבי אשמתו של הנאשם, שכן הם היו חלק מהפרשה. ככל שלא קיים ספק הרי שמדובר באכיפה בררנית.

ג. **פגיעה בהגנת הנאשם** - לא ניתן להבין כיצד יוכל הנאשם להתמודד עם טענות כספיות אשר מועלות פרק זמן משמעותי לאחר שלפי הוראות בנק ישראל, הבנקים כבר אינם מחויבים לשמור חומרים. מדובר בחומר חשוב שעשוי לסתור את טענות נגד הנאשם ולא ימצאו בידיו.

דין

11. עיון בטענת הסנגור מעלה כי היא כוללת שני ראשים: הראשון, טענה של שיהוי כה ארוך הגורם לפגיעה בלתי הוגנת בנאשם ומונעת ממנו הלכה למעשה ניהול הגנה ראויה. שנית, טענת אכיפה בררנית, לפיה נגדו הוגש כתב אישום בעוד שנגד אחרים המעורבים בפרשיות שאינו מתאורות בכתב האישום לא הוגשו כתבי אישום, ולא מסיבות של חוסר אשמה או חוסר ראיות.

12. עיקר עניינה של הגנה מן הצדק הוא בהבטחת קיומו של הליך פלילי ראוי, צודק והוגן. ההגנה תחול בכל מקרה שבו הגשת כתב האישום או ניהול הליך פלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של

צדק והגיונות משפטית (סעיף 149 (10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982). הנטל להניח תשתית עובדתית לטענת הגנה מן הצדק רובץ על כתפי הנאשם.

13. בע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' בורוביץ**, פ"ד נט (6) 776 (2005), נקבעו המבחנים לקיומה של ההגנה:

א. ראשית על בית-המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליכים שננקטו בעניינו של הנאשם ולעמוד על עוצמתם במנותק משאלת אשמתו או חפותו.

ב. שנית, על בית-המשפט לבחון אם בקיומו של ההליך הפלילי חרף הפגמים יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגיונות. בשלב זה נדרש בית-המשפט לאזן בין האינטרסים השונים, בין היתר, חומרת העבירה המיוחסת לנאשם; עוצמת הראיות (הלכאוריות או המוכחות) המבססות את אשמתו; נסיבותיהם האישיות של הנאשם ושל קורבן העבירה; מידת הפגיעה ביכולתו של הנאשם להתגונן ועוד.

ג. בשלב השלישי, מששוכנע בית-המשפט כי קיומו של ההליך אכן כרוך בפגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגיונות, עליו לבחון אם לא ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים מתונים ומידתיים יותר מאשר ביטולו של כתב-האישום.

14. **באשר לטענת השיהוי**, הרי שקיים פגם ממשי בהליך שננקט. העבירות בוצעו בשנת 2006 ואילו כתב האישום הוגש רק בינואר 2014. אין ספק כי מדובר בחלוף זמן ניכר. עיון בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.1202 "משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום" (יולי 2014), מעלה כי ככלל, פרק הזמן המרבי הנדרש לטיפול התביעה בתיק החל מיום קליטת התיק בתביעה ועד לקבלת החלטת התובע בדבר העמדה לדין, בעבירת פשע שדינה עד עשר שנות מאסר הינו עד 18 חודשים (כאשר בתקופה זו לא יימנו מספר פרקי זמן, כגון התקופה שממועד הגשת הבקשה לשימוע ועד למועד האחרון של ההחלטה בשימוע). ההנחיה מציינת כי בקביעת פרקי הזמן המרביים להחלטת תובע הקבועים בהנחיה ישנה רלוונטיות לחומרת ולסוג העבירה, אשר נוכח מורכבותה מצדיקה קביעת פרק זמן ארוך יותר לשם גיבוש ההחלטה בדבר הטיפול בתיק, דוגמת עבירות כלכליות מורכבות ועבירות שחיתות. ההנחיה מאפשרת את הארכת התקופה באישור פרקליט המחוז או היועץ המשפטי לממשלה. עוד קובעת ההנחיה כי במקרים מסוימים עשוי חלוף זמן רב ממועד ביצוע העבירה ועד להגשת כתב האישום לזכות נאשם בהגנה מן הצדק.

15. בשאלה האם בקיומו של ההליך חרף הפגם האמור יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגיונות, יש להתייחס להיקפו המשמעותי של התיק. ב"כ הנאשם לא חלק על כך שמדובר בתיק רב היקף ואף טען כי נוכח היקף החומר המשמעותי בתיק ידרש לו פרק זמן "ארוך ומתמשך" להעמיד הגנה ראויה לנאשם. כפי שעולה מטיעוני המאשימה החקירה התנהלה בין סוף שנת 2005 ועד לראשית שנת 2006 בפן הסמוי. באמצע שנת 2006 הפכה החקירה לגלויה, חשודים נעצרו ומסמכים נתפסו. לאחר חקירה שארכה כשנה ולאחר שהועברו כל חומרי החקירה אשר כללו למעלה מ-30 ארגזים החלה מלאכת בחינת חומר הראיות שנעשתה על ידי מספר פרקליטים והתמקדה תחילה בפרשות המשמעותיות יותר. בחינת חומר הראיות נעשתה בליווי צמוד של הדרגים הבכירים בפרקליטות נוכח רגישות הפרשה, דבר אשר הביא אף הוא להתארכות שלב גיבוש ההמלצות, אולם הביא גם לגניזת חלק מהפרשות שבהן היה מעורב הנאשם. לאחר שנשמעו טענותיו של הנאשם במסגרת השימוע נבחנו

הדברים על ידי הדרגים הבכירים בפרקליטות ולבסוף הוחלט להגיש נגדו כתב אישום מצומצם יותר נוכח קבלת חלק מטענותיו.

16. סבורני כי בשים לב למורכבות החקירה, לריבוי הפרשיות שנחקרו, לעדים הרבים ולחשודים הרבים שמסרו גרסאות וכן לחומר הראיות רחב ההיקף שנאסף ולבדיקה אשר נעשתה לגביו, הגשת כתב האישום בחלוף זמן ממועד העבירות אינה עולה כדי סתירה מהותית לעקרונות הצדק וההגנות באופן אשר מצדיק את ביטול כתב האישום. בהקשר זה ראוי לציין כי במקרה דנן, מדובר בעבירות כלכליות אשר מעצם טיבן מצריכות זמן ארוך יותר לחקירתן. לעניין זה יפים דברי בית המשפט בע"פ 7014/06 **מדינת ישראל נ' לימור** (4.9.07):

"אין הרי עבירה כלכלית מורכבת הכרוכה בפענוחן של סוגיות עובדתיות ומשפטיות סבוכות, כהרי עבירת רכוש פשוטה שאין כל קושי לגלותה ולבסס ראיות להגשת כתב אישום בגינה. בעבירות מן הסוג הראשון ניתן יהא להשלים ביתר קלות עם חקירה ארוכה המשהה את הגשת כתב אישום"

17. סבורני כי הנאשם לא הצביע על פגיעה ממשית שנוצרה עקב השיהוי, במיוחד משום שידע כי הוא חשוד כבר בשנת 2006, וידע כי בכוונת המאשימה להגיש נגדו כתב אישום כבר ב-2012 ויכול היה כבר אז להיערך ולהציג מסמכים אם היו בידו כאלו. עם זאת, ככל שינוהל הליך ההוכחות ויסתבר במהלכו כי אכן השיהוי בהגשת כתב האישום הוביל לנזק ראיתי קונקרטי לנאשם באופן אשר פוגע בהגנתו, כגון בשל העדר יכולת לקבל מסמכים מן הבנקים, הרי שהנאשם יהיה רשאי לשוב ולהעלות טענה זו.

18. עוד יש לתת את הדעת לכך כי ביטול כתב האישום לא יעשה מקום שבו ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים מתונים ומידתיים יותר. הימשכות ההליכים יכולה להביא להתחשבות בעונש, ככל שימצא הנאשם אשם. לעניין זה יפים דברי בית המשפט בע"פ 2375/12 **מזרחי נ' מדינת ישראל** (06.08.13):

"הפגם שנוצר בעטיו של חלוף הזמן, אינו מצדיק מתן פטור גורף מאחריות פלילית על דרך של ביטול כתב האישום. משביצע המערער את המעשים הנדונים, עליו לתת את הדין עליהם. המערער לא הצביע על פגיעה של ממש שנוצרה בהגנתו כתוצאה מהשיהוי שבהגשת כתב האישום...התרופה לחלוף הזמן אינה במישור הכרעת הדין, אלא על דרך של התחשבות בגזר הדין. השיהוי לבטח אינו מצדיק את קבלת טענת ההגנה מן הצדק, ולא היה מקום לביטולו של כתב האישום."

19. במאמר מוסגר מן הראוי להפנות לתזכיר חוק העונשין (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה - תיקונים שונים), תשע"ו-2015, אשר מציע לתקן את תיקון 113 לחוק העונשין, באופן אשר יאפשר לבית-המשפט לחרוג לקולא ממתחם העונש ההולם מקום בו מתקיימת הגנה מן הצדק, לרבות במקרה של חלוף זמן ניכר ממועד ביצוע העבירה, ובית-המשפט אינו מורה על ביטול כתב האישום, אלא על נקיטת אמצעים אחרים הפחותים בחומרתם, כמו הקלה בעונשו של נאשם.

20. אשר על כן לא שוכנעתי כי השיהוי בהגשת כתב האישום עולה כדי פגם בהליך אשר פוגע בתחושת הצדק וההגנות באופן אשר יצדיק את ביטול כתב האישום. עם זאת, ככל שהנאשם ימצא אשם בסיום ההליך, יש להניח שחלוף הזמן והשיהוי הניכר בהגשת כתב האישום יילקחו בחשבון במסגרת שיקולי הענישה.

21. **באשר לטענת "אכיפה בררנית"** - אכיפה בררנית היא אכיפה הפוגעת בשוויון במובן זה שהיא מבדילה לצורך אכיפה בין בני-אדם דומים או בין מצבים דומים לשם השגת מטרה פסולה, או על יסוד

שיקול זר או מתוך שרירות גרידא. העובדה כי פלוני הועמד לדין ואלמוני לא הועמד לדין, אינה מוכיחה בהכרח כי מדובר באכיפה בררנית. על הנאשם להוכיח כי ההבחנה בין המעורבים השונים מבוססת על שיקולים בלתי ענייניים או מפלים של המאשימה. דוגמה לאכיפה בררנית היא החלטה לאכוף חוק כנגד אחד, ולא כנגד אחר, על בסיס שיקולים של דת, לאום או מין, או מתוך יחס של עוינות אישית או יריבות פוליטית. לעניין זה יפים דברי בית המשפט בע"פ 3215/07 **פלוני נ' מדינת ישראל** (4.8.08):

"לשם העלאת טענה בדבר 'הגנה מן הצדק', הנשענת על טענה לאכיפה בררנית, יהיה על הטוען להראות בראש ובראשונה כי מדובר בהבחנה בין מי שהדמיון ביניהם רלוונטי לעניין, במובן זה שהוא מצדיק התייחסות דומה בשאלת הגשתו של כתב האישום".

22. הנטל המוטל על כתפיו של הטוען לאכיפה בררנית הינו להוכיח תשתית ראייתית מבוססת. סבורני כי בשלב זה לא עלה בידי הנאשם לעמוד בנטל ולהוכיח כי עניינו דומה לעניינים של אחרים, אשר לא הוגש כתב אישום בעניינם, בכל הנוגע למכלול הראיות ולעוצמתן. הסבריה של המאשימה בדבר אי העמדה לדין של חלק מהחשודים בתיק והפער הראייתי בין עניינו של הנאשם לבין עניינים של חשודים אחרים בפרשה לא נסתרו. המאשימה נימקה כי בפרשה כולה נחקרו כ- 43 חשודים באשר לשמונה פרשיות שונות בחשדות שונים. עניינם של כל אחד מהנאשמים נבדק ומשלא התגבשו די ראיות נגד חלק מהנאשמים התיק בעניינם נסגר. חלק מהחשודים אף זומנו לשימועים בעניינם ולאחר שפרשו נסיבות שלא היו ידועות למאשימה התקבלו החלטות שונות בעניינם בהתאם לאותן נסיבות. המאשימה אף הצהירה כי נגד חשודים אחרים בפרשה שנגדם התגבשו די ראיות - הוגשו כתבי אישום והם נשפטו ונגזר דינם, ואילו היו מתגבשות ראיות טובות נגד חשודים אחרים היו מוגשים כתבי אישום גם נגדם. בשלב זה לא הונחה על ידי ההגנה תשתית ראייתית אשר תסתור את טיעוני המאשימה.

23. זאת ועוד, אילו היה מבוטל כתב האישום נגד הנאשם, הרי שהיה בכך כדי לפגוע בתחושת הצדק וההגנות כלפי נאשמים 2 ו-3 אשר הודו באשמה ונטלו אחריות למעשיהם ויתכן שאף כלפי נותני השוחד והמסייעים אשר נתנו את הדין על מעשיהם בהליכים נפרדים. ביטול כתב האישום נגד הנאשם יקים טענה של אכיפה בררנית והגנה מן הצדק לנאשמים 2 ו-3 וכן לאחרים אשר הודו בפרשה זו.

24. אשר על כן, לא שוכנעתי כי נפל פגם בהתנהלות המאשימה אשר יצדיק את ביטול כתב האישום בשלב זה.

סוף דבר

אשר על כן, אני דוחה את טענת הנאשם להגנה מן הצדק. הנאשם ישיב על כתב האישום.

ניתנה היום, י"א שבט תשע"ו, 21 ינואר 2016, בנוכחות הצדדים.